

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 169/2023-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Balážom, Sládkovičova 8, Prešov, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 13Svp 16/2022 z 12. januára 2023 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **prijíma** na ďalšie konanie v celom rozsahu.
2. **Odkladá** právoplatnosť rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 13Svp 16/2022 z 12. januára 2023 do právoplatného skončenia konania vedeného Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. II. ÚS 169/2023.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4, čl. 31 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktorým vyhlásil voľby starostu obce Hromoš za neplatné. Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správne súdu na ďalšie konanie alebo vyhlásiť sťažovateľa za riadne zvoleného starostu obce Hromoš a uplatňuje si právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého rozsudku vyplýva nasledovný stav veci:

3. Dňa 29. októbra 2022 sa uskutočnili voľby do orgánov územnej samosprávy – voľby starostu obce Hromoš, pre tieto voľby bol určený jeden volebný obvod, ktorý zahŕňal obec Hromoš

a miestnu časť Kozelec, rozdelený na dva volebné okrsky (č. 1 – Hromoš, č. 2 – Kozelec), s počtom oprávnených voličov volebného obvodu 406. Na základe výsledkov volieb vyhlásených 30. októbra 2022 získal sťažovateľ najvyšší počet platných hlasov (158 hlasov, t. j. 51,29 % platných hlasov). Druhým v poradí bol kandidát [REDACTED] s počtom získaných platných hlasov 150, t. j. 48,70 % platných hlasov. Volieb starostu obce sa zúčastnilo 76,60 % oprávnených voličov.

4. Neúspešný kandidát s druhým najvyšším počtom získaných hlasov [REDACTED] (ďalej len „žalobca“) podal 9. novembra 2022 správnu žalobu o preskúmanie ústavnosti a zákonnosti volieb podľa § 312a Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), v ktorej napadol voľby starostu obce ako celok a namieta i) spôsob a priebeh hlasovania do prenosnej volebnej schránky, ii) porušenie moratória a iii) účasť kandidáta (sťažovateľa) vo volebnej miestnosti počas prebiehajúcich volieb a pri sčítavaní hlasov.

5. Po vykonaní rozsiahleho dokazovania (okrem iného výsluchom svedkov a kontroly volebnej dokumentácie) najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom vyhlásil napadnuté voľby starostu obce za neplatné podľa § 312j ods. 2 SSP. Odôvodnenie napadnutého rozsudku vychádza z teoretických premís, že žalobe je možné vyhovieť, ak sú splnené tri predpoklady:

- protizákonnosť alebo protiústavnosť, porušenie zákonov týkajúcich sa volieb alebo ústavy,
- vzťah medzi touto protizákonnosťou/neústavnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta,
- intenzita protizákonnosti/neústavnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosti o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

V odôvodnení poukázal aj na skoršiu judikatúru ústavného súdu vo volebných veciach (PL. ÚS 98/07), podľa ktorej voľby môžu byť spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napr. nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (úmyselné nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).

5.1. K námietke hlasovania do prenosnej urny v podstatnom uviedol, že z výpovedí a čestných vyhlásení vyplýva, že všetci členovia komisie nie sú toho názoru, že v okrskovej volebnej komisii došlo ku konsenzu na tom, kto mal byť vyslaný s prenosnou schránkou. Vzhľadom na to, že členovia komisie sa výslovne o osobách vyslaných s prenosnou volebnou schránkou nedohodli, a skutočnosť, že s ňou šla družka úradujúceho starostu a kandidáta spolu s osobou jej blízkou, pričom nebola zabezpečená vzájomná kontrola medzi členmi komisie (ako zástupcami rôznych politických strán) pri hlasovaní do prenosnej schránky, takto zložená a zriadená vyslaná komisia nastrbuje slobodu a tajnosť voľby, čím dochádza k zásahu do ústavného práva voličov na slobodné a tajné voľby (čl. 30 ods. 3 ústavy), ktoré je premietnuté v konkrétnej zákonnej úprave § 24 ods. 7 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/2014 Z. z.“). Najvyšší správny súd preto ďalej skúmal priebeh voľby do prenosnej volebnej schránky a či nedochádzalo k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania. Vykonané dôkazy vyhodnotil takto: *«Z výpovede samotnej svedkyne [REDACTED] mal správny súd za preukázané, že minimálne pri voľbe [REDACTED] mali ako „vyslané“ členky komisie vhadzovať do urny jej hlasovací lístok, čo je v priamom rozpore s § 24 ods. 9 zákona č. 180/2014 Z.z., podľa ktorého volič, ktorý nemôže pre*

zdravotné postihnutie sám vložiť obálku do volebnej schránky, môže požiadať, aby obálku do volebnej schránky vložila iná osoba, nie však člen okrskovej volebnej komisie. Rovnako pochybnosti o tajnosti volieb vyplývali z čestného prehlásenia [REDAKOVANÉ], ktorý bol svedkom toho, ako počas voľby do prenosnej volebnej schránky, o voľbu ktorej požiadala stará mama jeho manželky, obe členky okrskovej volebnej komisie [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktoré prišli s prenosnou urnou, počas toho, ako svedok krúžkovaním označoval kandidátov na poslancov i starostu, stáli celý čas nad ním a pozerali koho krúžkuje. Hoci ním tvrdenú skutočnosť obe členky komisie popreli, pre najvyšší správny súd uvedené tvrdenie, spolu s ostatnými vyššie uvedenými skutočnosťami nasvedčujúcimi a preukazujúcimi ovplyvňovanie výsledku hlasovania do prenosnej volebnej schránky, ako aj skutočnosť, že do prenosnej urny hlasovalo 12 voličov a rozdiel v hlasoch pri voľbe starostu bol 8, je takej intenzity, že uvedené v súhrne vyhodnotil najvyšší správny súd, že došlo k porušeniu zákona č. 180/2014 Z.z. ako aj ústavy.»

5.2. K námietke porušenia moratória najvyšší správny súd uviedol, že volebné moratórium platilo od štvrtka 27. októbra 2022 až do konca volebného dňa – soboty 29. októbra 2022. Počas trvania volebného moratória nebolo možné vykonávať žiadnu činnosť, ktorá by spadala pod definíciu volebná kampaň. Za porušenie volebného moratória sa považuje aj aktívne sprístupnenie informácie počas tohto obdobia. Žalobca vzhliadol vážne porušenie volebného moratória, ktoré bolo spôsobilé ovplyvniť rozhodovanie voličov v oznámení v miestnom rozhlase 28. októbra 2022 (deň pred uskutočnením volieb, pozn.) v tomto znení: „Upovedomujem všetkých kandidátov na starostu obce, ako aj kandidátov na poslancov, aby dodržovali volebné moratórium, nakoľko v opačnom prípade by bolo podané trestné oznámenie.“ Z vykonaných dôkazov vyplýva, že starosta a kandidát (sťažovateľ) sa totožný deň dostavil na políciu pre účely oznámenia o priestupku proti volebnej kampani podľa § 20 ods. 1 písm. a) zákona č. 181/2014 Z. z. Ďalej najvyšší správny súd uvádza: „Pokiaľ žalovaný, starosta obce a kandidát vo voľbách do územnej samosprávy v jednej osobe v priebehu dňa 28.10.2022, t.j. v piatok deň pred dňom konania volieb zvažoval v dôsledku porušenia volebného moratória podať trestné oznámenie, podľa názoru najvyššieho správneho súdu nedostatočne vyhodnotil dôsledky hlásenia v obecnom rozhlase, ktorým mohol ovplyvniť rozhodnutie voličov, ktorému kandidátovi vo voľbách na starostu obce odovzdajú v sobotu svoj hlas aj v tom smere, že kandidátovi, ktorý bude možno trestne stíhaný je zbytočné hlas vo voľbách odovzdať. Z dôvodu, že hlásenie v obecnom rozhlase v čase moratória žalovaný potvrdil, bolo nadbytočné k tejto okolnosti vykonať dokazovanie... Z vyhlásenia oznámenia v obecnom rozhlase, na ktoré žalobca v správnej žalobe poukázal, nepochybne vyplýva, že predmetom zákazu je iba rozširovanie informácií súvisiacich s voľbami, ale obsahom prejavu bola informácia natoľko závažná, že by v čase moratória mohla mať potenciál mobilizovať účasť voličov najmä jedného z kandidátov.“

5.3. Žalobca v správnom súdnom konaní ďalej namietal, že kandidát na funkciu starostu obce (sťažovateľ, pozn.) opakovane počas konania volieb, t. j. počas hlasovania (mimo času, keď hlasoval) a po jeho skončení v čase sčítavania hlasov bol prítomný vo volebnej miestnosti Hromoš. Najvyšší správny súd poukázal na znenie § 27 ods. 1 až 3 zákona č. 180/2014 Z. z., podľa ktorých vo volebnej miestnosti majú právo byť prítomní, okrem členov okrskovej volebnej komisie, jej zapisovateľa, členov a zapisovateľov volebných komisií vyšších stupňov, členov ich odborných sumarizačných útvarov a voličov, pozorovatelia vyslaní medzinárodnými organizáciami. Zástupca nezávislého kandidáta má právo byť prítomný v priebehu volieb a sčítavania hlasov vo volebnej

miestnosti. Vo volebnej miestnosti majú právo byť prítomné aj iné osoby, ktoré prejavili záujem o pozorovanie priebehu volieb a sčítavania hlasov. Tieto osoby možno z volebnej miestnosti vylúčiť, len ak by bol ohrozený priebeh hlasovania, sčítavania hlasov alebo z dôvodu nedostatočnej kapacity volebnej miestnosti. Ďalej najvyšší správny súd dôvodil, že: „Za zákona č. 180/2014 Z.z., teda a contrario jasne vyplýva, že kandidát na starostu sa nesmie zdržiavať vo volebnej miestnosti počas hlasovania, ale len v čase sčítavania hlasov. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že žalovaný po skončení hlasovania prejavil záujem sledovať priebeh sčítania hlasov a bol preto prítomný vo volebnej miestnosti okrskovej volebnej komisie č. 1. Napriek tomu, že vo svojom písomnom vyjadrení zo 06.12.2022 uviedol, že žiadnym spôsobom nezasahoval do priebehu sčítavania hlasov, na druhej strane sám potvrdil, že odporučil predsedníčke [REDAKOVANÉ], aby prerátali ešte raz hlasy, nakoľko pani [REDAKOVANÉ] nebola stotožnená s výsledkom. [REDAKOVANÉ], z dôvodu prítomnosti kandidáta na starostu vo volebnej miestnosti počas volieb a sčítania odmietla podpísať zápisnicu spísanú dňa 30.10.2022, dôvody nepodpisania zápisnice písomne do zápisnice uviedla. Vzhľadom na to, že nebolo preukázané, že by žalovaný zasahoval do samotného sčítavania hlasov, skutočnosť, že navrhoval prepočítanie hlasov (na čo však právo nemal), najvyšší správny súd nevyhodnotil ako zásah majúci vplyv na zákonnosť sčítavania a výsledkov volieb.“ Osobitne bola predmetom dokazovania a jeho hodnotenia aj prítomnosť sťažovateľa vo volebnej miestnosti okrskovej volebnej komisie č. 2 počas priebehu hlasovania z dôvodu sťažovateľom tvrdeného výpadku internetu a pre účely poskytnutia občerstvenia komisii. Najvyšší správny súd poukázal na to, že zo svedeckej výpovede členky miestnej volebnej komisie [REDAKOVANÉ] vyplýva, že sťažovateľ „v jeho kancelárii starostu s ňou riešil otázky ohľadom prenosnej volebnej schránky“. Uvedené zistenia najvyšší správny súd vyhodnotil ako „neprijateľný zásah do volieb zo strany kandidáta, ktorý spolu s vyššie uvedenými porušeniami vytvára komplex porušení a zásahov do slobody volieb, ktorý je takej intenzity, že odôvodňuje vyhlásenie volieb za neplatné a ich zapakovanie“.

5.4 Najvyšší správny súd si bez návrhu vyžiadal kompletnú volebnú dokumentáciu, s ktorou sa oboznámil podľa § 312h ods. 4 a 5 SSP 4. januára 2023 a prepočítal platné hlasovacie lístky. Najvyšší správny súd z obsahu predloženej dokumentácie zistil, že sa v nej nenachádzali nepoužité hlasovacie lístky a obálky, ktoré boli pripravené pre voličov, napriek tomu, že ustanovenie § 29 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. stanovuje postup po skončení hlasovania tak, že predseda okrskovej volebnej komisie dá zapečatiť nevydané hlasovacie lístky a obálky. Tieto sú súčasťou volebnej dokumentácie po skončení volieb. Uvedené zistenie najvyšší správny súd zhodnotil tak, že „možnosť zneužitia volebných materiálov opomenutím ich riadneho zabezpečenia možno síce označiť za potencionálnu volebnú vadu, avšak táto vada sama osebe nie je spôsobilá vyvolať dôvodnú pochybnosť o zneužití tejto volebnej dokumentácie, resp. zneužití hlasovacích lístkov“.

5.5. V závere odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyšší správny súd takto vyhodnotil dokazovanie ako celok: „Najvyšší správny súd nadobudol na základe vykonaných dôkazov obraz o volebnom dni dňa 29.10.2022 v obci Hromoš. Pohľady jednotlivých svedkov (ktorých označil žalovaný), s ktorými boli písomne vyhotovené čestné prehlásenia o priebehu volieb v okrskovej volebnej komisii č. 1 Hromoš, sa vrstvlili a previazali a vo faktoch sa značne zhodovali. Zhodne potvrdili, že kandidát na starostu pán [REDAKOVANÉ] bol prítomný vo volebnej miestnosti iba jedenkrát a to iba pri volení, opomenuli uviesť napríklad to, že im v priebehu dňa volieb priniesol aj občerstvenie a niektorých členov komisie odviezol osobným motorovým vozidlom na obed a to v oboch

volebných miestach Hromoš aj Kozelec. Žalovaný tak urobil napriek tomu, že ako sám potvrdil, na obecnom úrade je zamestnaných 22 zamestnancov vrátane učiteliek v materskej škole a základnej škole a túto službu podľa názoru najvyššieho správneho súdu mohol v deň spojených volieb zabezpečiť aj iný zamestnanec, ako sám starosta obce a v jednej osobe kandidát na starostu v deň volieb... aj predsedníčka okrskovej volebnej komisie č. 2 potvrdila, že kandidát na starostu - žalovaný bol vo volebnej miestnosti, v ktorej malo údajne dôjsť k výpadku internetu podľa vyjadrenia žalovaného, o ktorej skutočnosti predsedníčka komisie ani nemala vedomosť. Niet pochyb, že by v obci Hromoš takýto servis nemohla zabezpečiť iná osoba, ako samotný starosta obce najmä v prípade, kedy sa po prvý krát všetky informácie o výsledku volieb oznamovali elektronicky... Najvyšší správny súd po dôkladnom a náročnom preskúmaní veci konštatoval **hrubé závažné porušenie zákona** o podmienkach výkonu volebného práva, pričom zistené **nezákonné konanie malo vplyv na dosiahnutý výsledok napádaných volieb**. Túto skutočnosť žalobca v správnej žalobe doručenej súdu v danej veci doložil dôkazmi, ktorými uniesol dôkazné bremeno k rozhodnutiu o zneplatnení výsledku volieb starostu obce Hromoš konaných dňa 29.10.2022.“

II.

Sťažostná argumentácia

6.1. Proti napadnutému rozsudku najvyššieho správneho súdu sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, ktorou rozporuje skutkové tvrdenia žalobcu, s ktorými sa najvyšší správny súd stotožnil, pričom sa nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa. Sťažovateľ popísal skutkový stav v podstatnom v ústavnej sťažnosti takto: „Tak ako po minulé voľby aj tieto voľby boli členky okrskovej volebnej komisie, ktoré pôjdu s prenosnou urnou k voličom do domácnosti zvolené po vzájomnej dohode všetkých členov okrskovej volebnej komisie. Je nevyhnutné, aby navrhnuté členky boli členky, ktoré obec poznajú, vedia kde občania bývajú a mala aspoň jedna z nich vodičský preukaz na obsluhovanie obecného motorového vozidla. Pani [REDAKOVANÉ] (družka sťažovateľa, pozn.) bola aj v minulosti (v čase keď sa so sťažovateľom nepoznali) viackrát delegovaná do komisie a to nie len v obci Hromoš, ale aj v jej rodnej obci Ďurková... Druhá vybraná členka okrskovej komisie je zamestnankyňou sťažovateľa, pričom sa mimo pracovného času nestretávajú. Rovnako pani [REDAKOVANÉ] nie je kamarátkou pani [REDAKOVANÉ] a rovnako sa nenavštevujú. Členky okrskovej volebnej komisie šli k voličom z domácnosti v čase 12:30 hod. z dôvodu, že je to vyhradený čas seniorov, ktorý sa v minulosti osvedčil. Keďže v tom čase bola pani [REDAKOVANÉ] na obede zastupovala ju predsedníčka pani [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ podotýka, že predsedníčka pani [REDAKOVANÉ] súhlasila s výberom členiek okrskovej volebnej komisie a zápisnicu o priebehu volieb podpísala. Je pravdou, že jedna z voličiek z domácnosti požiadala členky okrskovej volebnej komisie, aby jej pomohli vhoďiť uzatvorenú obálku do prenosnej urny. Ak volič, ktorý sám býva v domácnosti a požiadala o pomoc pri vložení obálky do prenosnej urny, členovia volebnej komisie mu pomôžu. V tom nevidí sťažovateľ zásadné porušenie volieb. Sťažovateľ k uvedenému tiež uvádza, že počty obálok a počty hlasovacích lístkov, ktoré sa brali spolu s prenosnou urnou, boli prerátané pred odchodom komisie z volebnej miestnosti (inými členkami okrskovej volebnej komisie) a následne po príchode z prenosnou urnou boli znovu prerátané (inými členkami okrskovej volebnej komisie), pričom počty hlasovacích lístkov a počty obálok boli zhodné.

Ďalší volič, ktorý volil z domácnosti do prenosnej urny mal požiadať členky okrskovej volebnej komisie, aby opustili miestnosť v čase jeho voľby alebo mohol odísť do bytovej jednotky a nie ostať s členkami okrskovej volebnej komisie na chodbe. Z celkového počtu členov okrskovej volebnej komisie (12) čestným prehlásením 7 členov okrskovej volebnej komisie okrsku č. 1 a to pani [REDACTED], pani [REDACTED], pán [REDACTED]; pani [REDACTED] (podpredsedníčka), pani [REDACTED], pani [REDACTED] a pani [REDACTED] prehlásili, že sťažovateľ bol vo volebnej miestnosti v čase hlasovania len jedenkrát. Ďalší 3 členovia okrskovej volebnej komisie potvrdili neúčast' sťažovateľa vo volebnej miestnosti. Čestné vyhlásenia členiek okrskovej volebnej komisie pani [REDACTED] a pani [REDACTED] sa nezakladajú na pravde. V okrsku č. 2 v miestnej časti Kozelec bol sťažovateľ prítomný vo volebnej miestnosti jedenkrát z dôvodu technického výpadku siete. Sťažovateľ počas volieb nebol upozornený na rušenie priebehu volieb ani predsedníčkou a ani jej podpredsedníčkou okrskovej volebnej komisie. Sťažovateľ odporučil prepočítať hlasy z dôvodu, že predsedníčka pani [REDACTED] sa nestotožnila s výsledkom volieb. “

6.2. Vo vzťahu k neprijateľnosti zásahu do volieb v podobe prítomnosti sťažovateľa vo volebnej miestnosti v priebehu hlasovania sťažovateľ poukázal na vybrané rozhodnutia najvyššieho správneho súdu: „Správny súd v tejto súvislosti upozorňuje, že aj počas volieb môže prísť k výnimočným situáciám, v rámci ktorých je potrebný vstup do volebnej miestnosti. Tu je v zmysle § 26 volebného zákona podstatné, aby bol zabezpečený poriadok vo volebnej miestnosti, za ktorý zodpovedá predseda volebnej komisie“ (rozsudok najvyššieho správneho súdu č. k. 12Svp/4/2022 z 30. januára 2023, bod 8). Sťažovateľ na podporu svojej argumentácie rovnako poukázal na obdobné zamietavé rozsudky najvyššieho správneho súdu, keď rozdiel medzi sťažovateľom a víťazným kandidátom predstavoval jeden hlas (13Svp/14/2022, 13Svp/7/2022), dva hlasy (12Svp/4/2022) a tri hlasy (11Svp/18/2022).

6.3. Podľa názoru sťažovateľa sa najvyšší správny súd odklonil od rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ktorému pôvodne patrila zákonná pôsobnosť rozhodovať o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy. Najmä uviedol, že najvyšší správny súd svoje rozhodnutie založil len na „podozrení“ žalobcu, že volebný výsledok mohol byť iný, ak by volebná komisia postupovala riadne, teda ak by k voličom s prenosnou volebnou urnou šla iná osoba ako družka sťažovateľa, teda iba na domnienke o možnom nezákonnom postupe členov volebnej komisie. Sťažovateľ ďalej uviedol, že v rámci svojej argumentácie žalobca predostrel určitú skutkovú konštrukciu spočívajúcu v existencii možnosti nezákonného postupu členov volebnej komisie pri hlasovaní prenosnou volebnou schránkou, ale okrem čestného vyhlásenia nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by objektívne mohli zakladať dôvodné podozrenia, že k takémuto závažnému porušeniu ústavy a zákona č. 181/2014 Z. z. v uvedenom prípade došlo, a preto túto námietku sťažovateľ považuje za špekulatívnu, nemajúcu žiaden právny význam. Žiaden z judikovaných spôsobov spochybnenia volieb a ich výsledku sa žalobcovi v konaní pred najvyšším správnym súdom podľa názoru sťažovateľa nepodarilo relevantne preukázať a aj napriek tomu boli voľby na starostu obce vyhlásené za neplatné. Sťažovateľ je toho názoru, že najvyšší správny súd nesprávne vyhodnotil skutkový stav veci, pretože tvrdenia žalobcu neboli v konaní hodnoverne preukázané a jeho konštatovania neboli takej intenzity, ktoré by mohli spochybníť prípravu, priebeh volieb, ich výsledok, ako aj skutočnú vôľu voličov. Najvyšší správny súd preto bez relevantných dôkazov vyhlásil voľby za neplatné, čím porušil označené ústavné práva sťažovateľa. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru ústavného súdu hodnotiacu nedostatky volebného procesu

z hľadiska ich intenzity a vzťahu k výsledku posudzovania ústavnosti volieb, a to sp. zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 3/2013, PL.ÚS 44/2018, PL. ÚS 16/99, PL. ÚS 65/2018, PL. ÚS 55/2018, PL. ÚS 68/2018, PL. ÚS 23/2015, PL. ÚS 33/2015, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 36/2011 70/2018, PL. ÚS 4/08, PL. ÚS 50/2011 a PL. ÚS 70/2018.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zistoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, a preto ústavnú sťažnosť v celom rozsahu prijal na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde (výrok 1 tohto uznesenia).

9. V ďalšom konaní bude ústavný súd predovšetkým skúmať, či napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu spĺňa všetky požiadavky obsiahnuté v práve sťažovateľa na súdnu ochranu, najmä či nie je arbitrárne vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa uplatnenej v konaní pred správnym súdom a či nie je arbitrárne posúdenie zistených nedostatkov volebného procesu vo vzťahu k vyhlásenému výsledku volieb, teda či hodnotenie intenzity pochybení a ich priamych dopadov na výsledok hlasovania je zlučiteľné s obsahom základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, jeho pasívneho volebného práva a práva na prístup k voleným funkciám za rovnakých podmienok. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu vo volebných veciach totiž nie každé zistené porušenie volebných predpisov má za následok nevyhnutnosť vyhlásenia neplatnosti volieb súdom. Zmenu alebo zrušenie vyhláseného výsledku volieb súdnym rozhodnutím je potrebné považovať až za *ultima ratio* prostriedok nápravy ústavne neudržateľných porušení zákona v procese výkonu volieb, ktoré reálne mohli ovplyvniť výsledok volieb. Preto aj odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho správneho súdu vo volebných veciach musí vykazovať vysokú mieru presvedčivosti vo vzťahu k úvahám o konkrétnom dopade a vplyve zistených pochybení na už vyhlásený výsledok volieb. Uvedené aspekty a ústavná akceptovateľnosť ich prípadného presahu do subjektívnych práv sťažovateľa budú predmetom prieskumu ústavného súdu v ďalšom konaní.

10. Ústavný súd vzal na zreteľ závažnosť právnych následkov právoplatného rozsudku najvyššieho správneho súdu o vyhlásení neplatnosti volieb, najmä nadväzujúcu nevyhnutnosť súčinnosti ďalších ústavných orgánov a orgánov štátnej správy, ako aj prípadné finančné náklady organizácie opakovaných volieb a dospel k záveru, že v prejednávanej veci je vo verejnom záujme potrebné *ex offio* rozhodnúť o odklade právoplatnosti napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu za primeraného použitia § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 444 ods. 2 Civilného sporového

poriadku, a to do právoplatného skončenia meritórneho konania ústavného súdu (výrok 2 tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu